LIETUVOS RESPUBLIKOS LOBISTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMO NR. VIII-1749 PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2020 m. birželio 26 d. Nr. XIII-3170
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymą Nr. VIII-1749 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS

LOBISTINĖS VEIKLOS

ĮSTATYMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti lobistinės veiklos viešumą ir skaidrumą, užkirsti kelią neteisėtai lobistinei veiklai.

2. Šis įstatymas reglamentuoja lobistinę veiklą, jos priežiūrą ir atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Asmenys, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką**, – Respublikos Prezidentas, Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nariai, viceministrai, Vyriausybės, ministerijų kancleriai, parlamentinių politinių partijų vadovai, merai, savivaldybių tarybų nariai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai, kiti valstybės tarnautojai, valstybės pareigūnai ir kiti asmenys, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir juos priimant.

2. **Lobistas** – fizinis asmuo, juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys, vykdantys lobistinę veiklą.

3. **Lobistinė veikla** – fizinio asmens, juridinio asmens arba kitos organizacijos ar jų padalinio veiksmai, kuriais siekiama daryti įtaką šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims,

kad lobistinės veiklos užsakovo ar lobistinės veiklos naudos gavėjo interesais būtų priimami arba nepriimami teisės aktai.

4. **Lobistinės veiklos naudos gavėjas** – fizinis asmuo, juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys, kurių interesais siekiama vykdyti lobistinę veiklą ir (arba) kurie siekia gauti galutinę naudą iš lobistinės veiklos.

5. **Lobistinės veiklos užsakovas** – fizinis asmuo, juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys, kurie su lobistu sudaro rašytinę sutartį dėl lobistinės veiklos vykdymo, arba juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys, kurie savo dalyviui, valdymo organo nariui ar darbuotojui paveda arba nurodo vykdyti lobistinę veiklą.

3 straipsnis. Teisės būti lobistais neturintys asmenys

1. Lobistu neturi teisės būti fizinis asmuo:

1) jaunesnis kaip 18 metų;

2) kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką;

3) kuris įstatymų nustatyta tvarka yra pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą arba yra pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą, arba įstatymų nustatyta tvarka yra pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio baudžiamojo nusižengimo padarymo ir nuo apkaltinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo treji metai, arba teismo sprendimu yra pripažintas padariusiu korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, bet nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas ir nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjo šeši mėnesiai arba nepasibaigęs laidavimo terminas;

4) administracine nuobauda baustas už šio įstatymo pažeidimą ir nuo šios nuobaudos įvykdymo dienos nepraėjo trys mėnesiai.

2. Lobistu neturi teisės būti juridinis asmuo arba kita organizacija ar jų padalinys (toliau – juridinis asmuo), kuris yra valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga, valstybės ar savivaldybės įmonė, viešoji įstaiga, kurios savininkė ar dalininkė yra valstybė ar savivaldybė, taip pat Lietuvos bankas.

3. Lobistu neturi teisės būti juridinis asmuo, kuris įstatymų nustatyta tvarka yra pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą arba yra pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą, arba įstatymų nustatyta tvarka yra pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio baudžiamojo nusižengimo padarymo ir nuo apkaltinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo treji metai, arba teismo sprendimu yra pripažintas padariusiu korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, bet nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas ir nuo teismo sprendimo

įsiteisėjimo dienos nepraėjo šeši mėnesiai, taip pat juridinis asmuo, kuriam buvo paskirta bauda už šio įstatymo pažeidimą ir nuo baudos sumokėjimo dienos nepraėjo trys mėnesiai.

4. Asmuo, išbrauktas iš lobistų sąrašo šio įstatymo 9 straipsnio 4 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais, negali būti vėl įrašytas į lobistų sąrašą, jeigu nuo sprendimo išbraukti asmenį iš lobistų sąrašo priėmimo dienos praėjo mažiau negu trys mėnesiai.

4 straipsnis. Lobistų teisės ir pareigos

1. Lobistas turi teisę:

1) iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų gauti informaciją apie rengiamus teisės aktų projektus pagal asmens prašyme įrašyti jį į lobistų sąrašą nurodytas teisinio reguliavimo sritis;

2) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauti rengiant ir rengti teisės aktų projektus, teikti pasiūlymus ir paaiškinimus dėl teisės aktų projektų turinio ir rengimo;

3) savo iniciatyva atlikti teisės aktų, teisės aktų projektų vertinimą, teikti išvadas ir komentarus dėl teisės aktų projektų lobistinės veiklos užsakovams, lobistinės veiklos naudos gavėjams;

4) aiškinti visuomenei, įtikinėti asmenis, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, kad yra tikslinga priimti tam tikrą teisės aktą arba jo nepriimti;

5) dalyvauti teisės aktų nustatyta tvarka rengiamuose susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose dėl teisės akto projekto;

6) siekdamas vykdyti lobistinę veiklą, gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų leidimus (taip pat ir nuolatinius) patekti į jų patalpas, jeigu tai neprieštarauja šių institucijų ir įstaigų veiklą reglamentuojančių specialiųjų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatoms;

7) rinkti duomenis ir informaciją apie teisėkūros procedūras ir teikti juos lobistinės veiklos užsakovams, lobistinės veiklos naudos gavėjams;

8) siūlyti asmenims, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, susitikti su visuomene, lobistinės veiklos užsakovais, lobistinės veiklos naudos gavėjais ir jų atstovais;

9) organizuoti visuomenės apklausas dėl teisės aktų priėmimo ar įgyvendinimo;

10) iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų gauti teisės aktų projektų kopijas ir kitą informaciją, jeigu tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams ir jeigu lobisto prašoma informacija nėra viešai paskelbta kibernetinėje erdvėje ar visuomenės informavimo priemonėse. Informacija, kurią rengiant nereikia pateikti didelės apimties ar specialiai adaptuotų, apdorotų ar kitaip perdirbtų dokumentų, lobistams pateikiama ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo lobisto prašymo gavimo valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje dienos, o informacija, kurią rengiant reikia pateikti didelės apimties ar specialiai adaptuotus, apdorotus ar kitaip perdirbtus dokumentus, – ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo lobisto prašymo gavimo valstybės ar

savivaldybės institucijoje ar įstaigoje dienos. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, atsisakiusios teikti informaciją lobistui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną po lobisto prašymo gavimo valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje dienos turi raštu jam pranešti apie atsisakymo suteikti informaciją priežastis.

2. Lobistas privalo:

1) prisistatyti asmeniui, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, pateikti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos išduotą lobisto pažymėjimą, nurodyti lobistinės veiklos užsakovą, lobistinės veiklos naudos gavėją ir norimą priimti arba nepriimti teisės akto projektą;

2) šio įstatymo nustatyta tvarka teikti skaidrių teisėkūros procesų deklaracijas;

3) kai yra išrinktas ar paskirtas į šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas pareigas, ne vėliau kaip iki atitinkamų įgaliojimų įgijimo dienos apie tai raštu pranešti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai;

4) laikytis šio įstatymo, kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų ir Lobistų etikos kodekso reikalavimų;

5) užtikrinti, kad lobisto juridinio asmens vardu lobistinę veiklą vykdytų juridinio asmens dalyvis, valdymo organo narys ar darbuotojas, turintis teisę būti lobistu pagal šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalį.

3. Lobistui draudžiama teikti asmeniui, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, dovanas arba žadėti atlygį už priimtą arba nepriimtą teisės aktą.

5 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir asmenų, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, pareigos

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir asmenys, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, privalo sudaryti sąlygas lobistams įgyvendinti šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas teises, nevaržyti teisėtos lobistų veiklos ir leisti jiems nekliudomai įgyvendinti lobistinės veiklos užsakovų, lobistinės veiklos naudos gavėjų teisėtus interesus, taip pat sudaryti sąlygas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai atlikti įstatymuose nustatytas lobistinės veiklos priežiūros funkcijas.

2. Asmenims, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, draudžiama iš lobistų priimti dovanas ar kitokį atlygį.

3. Respublikos Prezidentas, Seimo, Vyriausybės nariai, viceministrai, Vyriausybės, ministerijų kancleriai, parlamentinių politinių partijų vadovai, merai, savivaldybių tarybų nariai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai privalo Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą dėl kiekvieno teisės akto projekto ne vėliau kaip per septynias dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios

(žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu) elektroninėmis priemonėmis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos skaidrių teisėkūros procesų informacinėje sistemoje (toliau – Skaidrių teisėkūros procesų informacinė sistema).

4. Valstybės pareigūnai, kiti valstybės tarnautojai ir kiti asmenys, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir juos priimant, privalo deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą dėl kiekvieno teisės akto projekto institucijų, kuriose šie asmenys dirba, vadovams ar jų įgaliotiems atstovams ne vėliau kaip per septynias dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su lobistu) tų institucijų vadovų nustatyta tvarka.

5. Respublikos Prezidentas, Seimo, Vyriausybės nariai, viceministrai, Seimo, Vyriausybės, ministerijų kancleriai, parlamentinių politinių partijų vadovai, merai, savivaldybių tarybų nariai, savivaldybių administracijų direktoriai ir jų pavaduotojai viešai skelbia savo darbotvarkes. Šioje dalyje nurodytų asmenų darbotvarkės skelbiamos juridinių asmenų, kuriuose jie eina pareigas, interneto svetainėse.

6 straipsnis. Neteisėta lobistinė veikla

Lobistinė veikla yra neteisėta, jeigu:

1) lobistas nedeklaruoja lobistinės veiklos šio įstatymo nustatyta tvarka;

2) lobistinę veiklą vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas asmuo.

7 straipsnis. Veikla, kuri nelaikoma lobistine

Lobistine veikla nelaikoma:

1) viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, jų dalyvių, žurnalistų veikla įstatymų nustatyta tvarka renkant, rengiant, skelbiant ir skleidžiant viešąją informaciją;

2) asmenų veikla, kai jie valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų iniciatyva ir kvietimu atlygintinai ar neatlygintinai kaip ekspertai ar specialistai dalyvauja susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose dėl teisės aktų projektų rengimo pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą;

3) valstybės politikų, valstybės pareigūnų ar valstybės tarnautojų veiksmai inicijuojant, rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir priimant teisės aktus, atliekami pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas, ir kitų asmenų, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir priimant teisės aktus, veikla;

4) įstatymų nustatyta tvarka konsultavimosi su visuomene metu gauti pasiūlymai ir vertinimai;

5) peticijos, referendumo, piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisės įgyvendinimas įstatymų nustatyta tvarka;

6) fizinio asmens pareikšta nuomonė dėl teisėkūros, išskyrus atvejus, kai fizinis asmuo sistemiškai ir nuolat rengia teisės aktų projektus ir siūlo inicijuoti šių teisės aktų projektų svarstymą teisės aktų nustatyta tvarka ir kai šie teisės aktų projektai rengiami atstovaujant ne savo asmeniniams interesams arba fizinis asmuo reiškia nuomonę dėl teisėkūros ir ši nuomonė reiškiama atstovaujant verslo tikslų siekiantiems juridiniams asmenims arba tokius juridinius asmenis vienijančioms asociacijoms; juridinio asmens pareikšta nuomonė dėl teisėkūros, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo parengia konkretų teisės akto projektą ir siūlo inicijuoti šio teisės akto projekto svarstymą teisės aktų nustatyta tvarka arba kai nuomonę dėl teisėkūros reiškia juridinis asmuo, kuris atstovauja ir (ar) vienija verslo tikslų siekiančius juridinius asmenis ar tokius juridinius asmenis vienijančias asociacijas;

7) specialiuose įstatymuose tiesiogiai nurodytų viešųjų juridinių asmenų veikla, tenkinanti viešąjį interesą;

8) asmenų veikla, kai jie dalyvauja viešuose susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose, kituose viešuose renginiuose ir (ar) renginiuose, kurie viešai transliuojami;

9) asmenų veikla, kai jie viešai skleidžia informaciją visuomenės informavimo priemonėje;

10) politinių partijų veikla;

11) viešosios naudos nevyriausybinių organizacijų veikla;

12) religinių bendruomenių ir bendrijų veikla bendradarbiaujant su kompetentingomis valstybės institucijomis švietimo, kultūros, šeimos, socialiniais, dorovės ir žmogaus orumo apsaugos klausimais.

II SKYRIUS
LOBISTINĖS VEIKLOS PRADŽIA, SUSTABDYMAS, ATNAUJINIMAS IR PABAIGA

8 straipsnis. Asmenų įrašymas į lobistų sąrašą

1. Lobistinę veiklą turi teisę vykdyti tik į lobistų sąrašą įrašyti asmenys. Asmuo, norintis būti įrašytas į lobistų sąrašą, pateikia Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai jos nustatytos formos prašymą įrašyti jį į lobistų sąrašą.

2. Prašyme įrašyti į lobistų sąrašą nurodoma:

1) vardas ir pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta, darbo vieta ir pareigos per paskutinius vienus metus, kai prašymą teikia fizinis asmuo;

2) pavadinimas, juridinio asmens kodas, kai prašymą teikia juridinis asmuo;

3) fiziniai asmenys, kurie veiks juridinio asmens vardu, kai prašymą teikia juridinis asmuo;

4) teisinio reguliavimo sritis (sritys), kurioje (kuriose) asmuo siekia daryti įtaką teisėkūrai.

3. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija gali pareikalauti iš asmenų, pateikusių prašymą įrašyti į lobistų sąrašą, taip pat iš valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų papildomų dokumentų ar informacijos, pagrindžiančių, kad nėra šio įstatymo 3 straipsnyje nurodytų pagrindų, dėl kurių asmuo negalėtų būti įrašytas į lobistų sąrašą.

4. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija per penkias darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodyto prašymo gavimo dienos jį išnagrinėja ir priima sprendimą dėl asmens įrašymo į lobistų sąrašą. Jeigu reikia papildomos informacijos ar dokumentų, klausimo nagrinėjimo terminas skaičiuojamas nuo visos reikiamos informacijos ar dokumentų gavimo dienos.

5. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija atsisako įrašyti asmenį į lobistų sąrašą tik tuo atveju, kai prašymą pateikęs asmuo:

1) pagal šio įstatymo 3 straipsnį neturi teisės būti lobistu;

2) pateikė neteisingus ar neišsamius šiame straipsnyje nurodytus duomenis ir (ar) papildomą informaciją.

6. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija apie priimtą sprendimą įrašyti ar atsisakyti įrašyti asmenį į lobistų sąrašą prašymą pateikusiam asmeniui praneša raštu per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

7. Asmuo, gavęs pranešimą apie sprendimą įrašyti jį į lobistų sąrašą, per vieną mėnesį nuo pranešimo gavimo dienos turi sumokėti valstybės rinkliavą ir pateikti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai jos sumokėjimą patvirtinantį dokumentą. Asmeniui, nustatytu laiku pateikusiam valstybės rinkliavos sumokėjimą patvirtinantį dokumentą, išduodamas lobisto pažymėjimas.

8. Lobisto pažymėjimo formą nustato Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.

9. Jeigu asmuo nustatytu laiku nepateikia valstybės rinkliavos sumokėjimą patvirtinančio dokumento, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija sprendimą įrašyti asmenį į lobistų sąrašą pripažįsta netekusiu galios.

9 straipsnis. Lobistinės veiklos sustabdymas, atnaujinimas ir išbraukimas iš lobistų sąrašo

1. Lobistinė veikla Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimu sustabdoma, jeigu:

1) lobistas kreipėsi į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją raštu dėl lobistinės veiklos sustabdymo;

2) lobistas nustatytu laiku nepateikė skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos;

3) lobisto juridinio asmens vardu lobistinę veiklą vykdo juridinio asmens dalyvis, valdymo organo narys ar darbuotojas, pagal šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalį neturintis teisės būti lobistu.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu atveju lobistinė veikla sustabdoma lobisto kreipimesi į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją nurodytam laikotarpiui. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu atveju lobistinė veikla sustabdoma ne ilgesniam kaip vieno mėnesio terminui, per kurį turi būti pateikta skaidrių teisėkūros procesų deklaracija. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytu atveju lobistinė veikla sustabdoma ne ilgesniam kaip vieno mėnesio terminui, per kurį turi būti pašalintas šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas pažeidimas.

3. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija priima sprendimą atnaujinti sustabdytą lobistinę veiklą ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo tos dienos, kurią:

1) gaunamas lobisto rašytinis prašymas atnaujinti jo paties prašymu šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytu pagrindu sustabdytą lobistinę veiklą;

2) pašalinamas šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas pažeidimas pateikiant skaidrių teisėkūros procesų deklaraciją;

3) pašalinamas šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas pažeidimas.

4. Lobistas Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimu išbraukiamas iš lobistų sąrašo, jeigu:

1) jis kreipiasi į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją raštu dėl išbraukimo iš lobistų sąrašo;

2) jis vykdo lobistinę veiklą po jos sustabdymo pagal šio straipsnio 1 dalį;

3) per vieną mėnesį nuo lobistinės veiklos sustabdymo šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu pagrindu jis nepateikia skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos;

4) jam įsiteisėja apkaltinamasis nuosprendis dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos arba sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo arba teismo sprendimas atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos padarymo arba buvo paskirta administracinė nuobauda ar bauda už šio įstatymo pažeidimus;

5) per vieną mėnesį nuo lobistinės veiklos sustabdymo šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytu pagrindu nepašalinamas nurodytas pažeidimas.

5. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija apie priimtą sprendimą sustabdyti lobistinę veiklą ar išbraukti lobistą iš lobistų sąrašo privalo pranešti lobistui raštu per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

6. Lobistas išbraukiamas iš lobistų sąrašo mirus lobistui fiziniam asmeniui ar pasibaigus lobistui juridiniam asmeniui.

10 straipsnis. Skaidrių teisėkūros procesų deklaracija

1. Lobistas privalo deklaruoti lobistinę veiklą pateikdamas skaidrių teisėkūros procesų deklaraciją dėl kiekvieno teisės akto projekto ne vėliau kaip per septynias dienas nuo lobistinės veiklos dėl konkretaus teisės akto projekto pradžios (žodinio ar rašytinio (taip pat ir elektroninėmis priemonėmis) teisės akto projekto nuostatų aptarimo su asmeniu, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką) elektroninėmis priemonėmis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka Skaidrių teisėkūros procesų informacinėje sistemoje. Kai dėl konkretaus teisės akto projekto vykdoma tęstinė lobistinė veikla, lobistas privalo deklaruoti tik lobistinės veiklos pradžią. Jeigu dėl konkretaus teisės akto projekto vykdant tęstinę lobistinę veiklą keičiasi šio straipsnio 2 dalyje nurodyti duomenys, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatyta tvarka Skaidrių teisėkūros procesų informacinėje sistemoje skaidrių teisėkūros procesų deklaracija patikslinama.

2. Skaidrių teisėkūros procesų deklaracijoje lobistas privalo nurodyti:

1) vardą, pavardę (kai lobistas fizinis asmuo) arba pavadinimą, juridinio asmens vardu lobistinę veiklą vykdančio juridinio asmens dalyvio, valdymo organo nario ar darbuotojo vardą, pavardę, lobisto pažymėjimo numerį;

2) lobistinės veiklos užsakovo, lobistinės veiklos naudos gavėjo vardą, pavardę ar pavadinimą;

3) teisės akto, teisės akto projekto, dėl kurio vykdyta lobistinė veikla, pavadinimą;

4) teisės aktu, teisės akto projektu, dėl kurio vykdyta lobistinė veikla, norimo pakeisti dalyko trumpą apibūdinimą;

5) institucijos ar įstaigos (jeigu yra, ir padalinio), kurioje eina pareigas asmuo, kuriam buvo siekiama daryti įtaką, kad būtų priimami ar nepriimami teisės aktai, pavadinimą;

6) asmens, kuriam lobistine veikla buvo siekiama daryti įtaką, vardą, pavardę, pareigas. Jeigu lobistui nežinomi asmenų, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, vardai, pavardės, pareigos, nurodomas tų asmenų, kuriems buvo siekiama daryti įtaką, grupės pavadinimas;

7) ar asmeniui, kuriam lobistine veikla buvo siekiama daryti įtaką, buvo pateiktas konkretus teisės akto projektas ir siūloma inicijuoti šio teisės akto projekto svarstymą teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos formą nustato Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.

III SKYRIUS
LOBISTINĖS VEIKLOS PRIEŽIŪRA

11 straipsnis. Lobistinės veiklos priežiūra

1. Įstatymų nustatyta tvarka lobistinę veiklą prižiūri Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.

2. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija:

1) analizuoja ir apibendrina šio įstatymo taikymo praktiką;

2) atlieka tyrimą, kai yra gauta informacijos, kad asmenys nesilaiko šio įstatymo reikalavimų;

3) teikia lobistams, asmenims, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, ir institucijoms, kuriose dirba asmenys, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, metodinę pagalbą ir rekomendacijas lobistinės veiklos klausimais;

4) šio įstatymo nustatyta tvarka viešai skelbia skaidrių teisėkūros procesų deklaracijas ir informaciją apie Respublikos Prezidento, Seimo, Vyriausybės narių, viceministrų, Vyriausybės, ministerijų kanclerių, parlamentinių politinių partijų vadovų, merų, savivaldybių tarybų narių, savivaldybių administracijų direktorių ir jų pavaduotojų deklaruotą jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą.

3. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija turi teisę:

1) tikrinti lobistų vykdomą lobistinę veiklą;

2) gauti iš asmenų visą reikiamą informaciją, paaiškinimus ir kitus dokumentus, susijusius su šio įstatymo vykdymu;

3) tikrinti skaidrių teisėkūros procesų deklaracijas;

4) gauti ir tikrinti informaciją apie valstybės pareigūnų, kitų, negu nurodyta šio straipsnio 2 dalies 4 punkte, valstybės tarnautojų ir kitų asmenų, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir priimant teisės aktus, deklaruotą jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą iš institucijų, kuriose šie asmenys dirba.

4. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimus suinteresuoti asmenys turi teisę apskųsti teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo ar jo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos.

5. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija privalo sudaryti sąlygas Respublikos Prezidentui, Seimo, Vyriausybės nariams, viceministrams, Vyriausybės, ministerijų kancleriams, parlamentinių politinių partijų vadovams, merams, savivaldybių tarybų nariams, savivaldybių administracijų direktoriams ir jų pavaduotojams elektroninėmis priemonėmis deklaruoti jų atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą.

6. Valstybės pareigūnų, kitų, negu nurodyta šio straipsnio 2 dalies 4 punkte, valstybės tarnautojų ir kitų asmenų, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir priimant teisės aktus, atžvilgiu vykdomą lobistinę veiklą prižiūri institucijų, kuriose šie asmenys dirba, vadovai ar jų įgalioti atstovai tų institucijų vadovų nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Informacija apie lobistinę veiklą

1. Siekiant užtikrinti lobistinės veiklos viešumą ir skaidrumą, užkirsti kelią neteisėtai lobistinei veiklai, Skaidrių teisėkūros procesų informacinėje sistemoje tvarkoma ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje viešai skelbiama:

1) informacija apie asmenis, įrašytus į lobistų sąrašą: vardas, pavardė ar pavadinimas, teisinio reguliavimo sritis (sritys), kurioje (kuriose) asmuo siekia daryti įtaką teisėkūrai, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimo įrašyti asmenį į lobistų sąrašą data ir numeris, išduoto lobisto pažymėjimo numeris, pateiktos skaidrių teisėkūros procesų deklaracijos, informacija apie lobistinės veiklos sustabdymą ar asmens išbraukimą iš lobistų sąrašo;

2) kiti šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nurodyti skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų duomenys;

3) Respublikos Prezidento, Seimo, Vyriausybės narių, viceministrų, Vyriausybės, ministerijų kanclerių, parlamentinių politinių partijų vadovų, merų, savivaldybių tarybų narių, savivaldybių administracijų direktorių ir jų pavaduotojų deklaruota jų atžvilgiu vykdyta lobistinė veikla, nurodant šio įstatymo 5 straipsnio 5 dalyje nurodytą informaciją.

2. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti duomenys Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje viešinami nuo asmens įrašymo į lobistų sąrašą ir dar trejus metus po asmens išbraukimo iš lobistų sąrašo.

3. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodyti duomenys Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje viešai skelbiami trejus metus nuo skaidrių teisėkūros procesų deklaracijų paskelbimo.

IV SKYRIUS
ATSAKOMYBĖ

13 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

1. Šio įstatymo reikalavimus pažeidę asmenys atsako šio įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Asmenys, neteisėta lobistine veikla padarę žalos kitiems asmenims, ją atlygina Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

1. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, nustačiusi, kad juridinis asmuo vykdo neteisėtą lobistinę veiklą, vadovaudamasi objektyvumo ir proporcingumo principais, skiria baudas:

1) kai juridinis asmuo šio įstatymo nustatyta tvarka nedeklaruoja lobistinės veiklos, – nuo 1 000 iki 4 000 eurų;

2) kai lobistinę veiklą vykdo į lobistų sąrašą neįrašytas juridinis asmuo, – nuo 1 500 iki 4 500 eurų.

2. Baudos skiriamos pagal baudos minimumo ir maksimumo vidurkį, atsižvelgus į pažeidimo mastą, trukmę, juridinio asmens atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes.

3. Juridinio asmens atsakomybę lengvinančios aplinkybės:

1) pažeidimą padaręs juridinis asmuo padėjo išaiškinti pažeidimą, tyrimo metu bendradarbiavo su pažeidimą tiriančia institucija ar pareigūnu;

2) pažeidimą padaręs juridinis asmuo savo noru užkirto kelią žalingiems pažeidimo padariniams ar pašalino padarytą žalą.

4. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija gali atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis pripažinti ir kitas šio straipsnio 3 dalyje nenurodytas aplinkybes.

5. Juridinio asmens atsakomybę sunkinančios aplinkybės:

1) pažeidimą padaręs juridinis asmuo trukdė atlikti pažeidimo tyrimą;

2) per trejus metus iki pažeidimo padarymo juridinis asmuo yra baustas už tokio paties pažeidimo padarymą;

3) pažeidimas truko ilgiau negu dvejus metus.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų baudų skyrimo senatis – ne daugiau kaip treji metai nuo pažeidimo nustatymo ir ne daugiau kaip penkeri metai nuo pažeidimo padarymo (trunkamojo pažeidimo atveju – nuo paaiškėjimo) dienos.

15 straipsnis. Mažareikšmiai šio įstatymo pažeidimai

1. Juridinio asmens padaryto šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nurodyto pažeidimo, kuris vertintinas kaip mažareikšmis įstatymo pažeidimas, tyrimas ar nagrinėjimas nutraukiamas, o juridiniam asmeniui Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka pareiškiama žodinė pastaba ar pateikiamas rašytinis nurodymas pašalinti pažeidimą.

2. Mažareikšmiu šio įstatymo reikalavimų pažeidimu laikytinas pažeidimas, kai yra neesminių neatitikimų šio įstatymo reikalavimams, atsižvelgiant į pažeidimo mastą, trukmę, pobūdį, lobisto ar lobistinės naudos gavėjo veiksmus, motyvus ir (ar) tikslus, ir juridinis asmuo per Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatytą protingą terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip septynios dienos, pašalino šio įstatymo reikalavimų pažeidimą.

3. Pažeidimas nelaikomas mažareikšmiu, kai yra šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nurodytų juridinio asmens atsakomybę sunkinančių aplinkybių.

16 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimų tyrimo, nagrinėjimo ir baudų juridiniams asmenims skyrimo tvarka

1. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija nagrinėja šio įstatymo pažeidimus (toliau – pažeidimai). Pažeidimus tiria ir pažeidimų protokolus surašo tam įgalioti Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nariai ar valstybės tarnautojai (toliau – pažeidimus tiriantys pareigūnai). Pažeidimus tiriantys pareigūnai turi teisę apklausti pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens vadovus ir darbuotojus, asmenį, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, ar kitus liudytojus, taip pat turi kitas šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje nurodytas teises.

2. Užbaigęs pažeidimo tyrimą, pažeidimą tiriantis pareigūnas surašo pažeidimo protokolą. Protokolas surašomas dviem egzemplioriais dalyvaujant pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotam atstovui. Apie pažeidimo protokolo surašymo laiką ir vietą juridinio asmens įgaliotam atstovui pranešama ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas registruotu laišku, siunčiamu Juridinių asmenų registre nurodytu juridinio asmens buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo nurodo kitą korespondencijos įteikimo adresą, arba Juridinių asmenų registre nurodytu elektroninių siuntų pristatymo adresu. Juridinio asmens atstovo nedalyvavimas, jeigu jam buvo tinkamai pranešta, neužkerta kelio pažeidimo protokolui surašyti. Vienas protokolo egzempliorius nedelsiant įteikiamas juridinio asmens įgaliotam atstovui. Jeigu juridinio asmens įgaliotas atstovas nedalyvauja surašant pažeidimo protokolą, šio protokolo egzempliorius ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo protokolo surašymo dienos išsiunčiamas juridiniam asmeniui registruotu laišku Juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo nurodo kitą korespondencijos įteikimo adresą, arba Juridinių asmenų registre nurodytu elektroninių siuntų pristatymo adresu. Kitas protokolo egzempliorius pateikiamas nagrinėti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

3. Pažeidimo protokole nurodoma: protokolo surašymo data ir vieta, protokolą surašiusio asmens pareigos, vardas, pavardė; duomenys apie pažeidimo padarymu įtariamą juridinį asmenį; pažeidimo padarymo vieta, laikas ir esmė; liudytojų, jeigu jų yra, vardai, pavardės, adresai; pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgalioto atstovo pasiaiškinimas; terminas paaiškinimams dėl pažeidimo pateikti (jeigu pažeidimu įtariamo juridinio asmens atstovas nedalyvavo surašant pažeidimo protokolą), kita informacija, būtina pažeidimo bylai išnagrinėti. Pažeidimo protokolą pasirašo jį surašęs asmuo ir pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotas atstovas, išskyrus atvejus, kai protokolas surašytas pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotam atstovui nedalyvaujant. Jeigu surašant pažeidimo protokolą dalyvauja asmuo, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, ar kiti liudytojai ir jų parodymai užfiksuoti protokole, jie taip pat pasirašo pažeidimo protokolą. Kai surašant pažeidimo protokolą liudytojai nedalyvauja, liudytojų parodymai įforminami atskirame apklausos protokole. Jeigu pažeidimo

padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotas atstovas atsisako pasirašyti pažeidimo protokolą, tai įrašoma į pažeidimo protokolą. Pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens įgaliotas atstovas turi teisę pateikti prie pažeidimo protokolo pridedamus paaiškinimus ir pastabas dėl protokolo turinio, taip pat išdėstyti savo atsisakymo jį pasirašyti motyvus.

4. Pažeidimo byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, į pažeidimo bylos nagrinėjimą nekviečiant pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens atstovo. Pažeidimo padarymu įtariamas juridinis asmuo, jeigu jo atstovas nedalyvavo surašant pažeidimo protokolą, turi teisę per Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nustatytą terminą, bet ne mažiau kaip per keturiolika darbo dienų iki pažeidimo nagrinėjimo dienos, pateikti paaiškinimus dėl pažeidimo. Prireikus prašymas pateikti parodymus, eksperto išvadą ar specialisto paaiškinimus pateikiamas ir liudytojams, ekspertams ir specialistams. Šie parodymai, išvada ir paaiškinimai turi būti pateikti per keturiolika dienų nuo prašymo išsiuntimo dienos. Jeigu bet kuriuo proceso metu pateikiama naujų įrodymų, pažeidimo padarymu įtariamam juridiniam asmeniui suteikiama teisė nedelsiant su jais susipažinti ir pateikti savo paaiškinimus dėl jų ne mažiau kaip per penkias darbo dienas nuo susipažinimo su pateiktais įrodymais. Paaiškinimų ar parodymų nepateikimas laiku neužkerta kelio pažeidimo bylai nagrinėti. Jeigu dėl priežasčių, kurias Vyriausioji tarnybinės etikos komisija pripažįsta nesvarbiomis, paaiškinimai ar parodymai pateikiami nesilaikant nustatyto termino, pažeidimo bylą nagrinėjantis subjektas turi teisę jų nenagrinėti ir grąžinti juos pateikusiems asmenims.

5. Pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens reikalavimu pažeidimo bylos nagrinėjimas vyksta žodinio proceso tvarka. Reikalavimas dėl žodinio pažeidimo bylos nagrinėjimo turi būti pateiktas ne vėliau kaip per septynias dienas nuo pažeidimo protokolo įteikimo dienos, o kai juridinio asmens įgaliotas atstovas nedalyvavo surašant pažeidimo protokolą, – nuo protokolo išsiuntimo dienos. Pažeidimo padarymu įtariamam juridiniam asmeniui šaukimas į posėdį išsiunčiamas ne vėliau kaip prieš dešimt darbo dienų iki posėdžio. Jeigu pažeidimo padarymu įtariamas juridinis asmuo neatvyksta į žodinį pažeidimo bylos nagrinėjimą, nors jam buvo tinkamai pranešta apie pažeidimo bylos nagrinėjimo datą, laiką ir vietą, ir nepateikia dokumentų, pateisinančių savo neatvykimą, pažeidimo byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka jam nedalyvaujant. Nagrinėjant pažeidimą žodinio proceso tvarka, gali dalyvauti asmuo, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, ir pažeidimo padarymu įtariamo juridinio asmens atstovas, kuris turi teisę susipažinti su surinkta medžiaga, duoti paaiškinimus, pateikti prašymus. Jeigu posėdyje apklausiami liudytojai, pažeidimu įtariamo juridinio asmens atstovui suteikiama teisė jiems užduoti klausimų, taip pat siūlyti savo liudytojus, teikti kitus įrodymus. Pažeidimo nagrinėjimas, kai proceso dalyvis nedalyvauja, galimas tik tuo atveju, kai jam tinkamai pranešta apie posėdžio laiką ir vietą ir jis nepateikia dokumentų, pateisinančių savo neatvykimą. Tinkamu

pranešimu laikytinas šaukimo išsiuntimas registruotu paštu Juridinių asmenų registre nurodytu juridinio asmens buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo nurodo kitą korespondencijos įteikimo adresą, arba Juridinių asmenų registre nurodytu elektroninių siuntų pristatymo adresu. Posėdis, kuriame išklausomi proceso dalyviai ir apklausiami liudytojai, yra viešas. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija savo iniciatyva arba proceso dalyvių prašymu gali paskelbti posėdį ar jo dalį uždarą, jeigu tai būtina siekiant apsaugoti valstybės ar tarnybos paslaptį arba ūkio subjekto komercinę paslaptį, arba žmogaus asmeninio ar šeiminio gyvenimo slaptumą.

6. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, išnagrinėjusi pažeidimą, priima vieną iš šių nutarimų:

1) skirti šiame įstatyme nustatytą baudą;

2) nutraukti pažeidimo bylą ir pareikšti žodinę pastabą, jeigu padarytas pažeidimas vertintinas kaip mažareikšmis teisės aktų pažeidimas;

3) nutraukti pažeidimo bylą ir įteikti rašytinį nurodymą pašalinti pažeidimą, jeigu padarytas pažeidimas vertintinas kaip mažareikšmis teisės aktų pažeidimas;

4) nutraukti pažeidimo bylą, jeigu nėra pažeidimo požymių arba panaikinama juridinio asmens atsakomybę nustatanti teisės akto nuostata, arba likviduotas juridinis asmuo, dėl kurio buvo pradėta pažeidimo byla, taip pat jeigu dėl to paties fakto juridiniam asmeniui priimtas nutarimas skirti baudą.

7. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarime nurodoma: jį priėmusios institucijos pavadinimas, pažeidimo nagrinėjimo data ir vieta, duomenys apie pažeidėją, pažeidimo aplinkybės, įrodymai, kuriais grindžiamas šis nutarimas, pažeidėjo paaiškinimai ir jų vertinimas, šio įstatymo straipsnis, kuriame nustatyta atsakomybė už pažeidimą, priimtas sprendimas, jo įvykdymo tvarka, šio nutarimo apskundimo terminai ir tvarka.

8. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimai ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nutarimo priėmimo dienos registruotu paštu išsiunčiami asmenims, dėl kurių jie priimti.

17 straipsnis. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimų apskundimo tvarka

1. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimą dėl baudos skyrimo juridinis asmuo, dėl kurio priimtas šis nutarimas, ar asmuo, kuriam lobistine veikla siekiama daryti įtaką, gali apskųsti teismui įstatymų nustatyta tvarka.

2. Skundo dėl priimto Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimo pažeidimo byloje padavimas teismui sustabdo nutarimo vykdymą.

18 straipsnis. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimų vykdymas

1. Paskirtos baudos, nurodytos šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje, į valstybės biudžetą sumokamos ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo nutarimo skirti baudą įteikimo juridiniam asmeniui dienos, o kai toks nutarimas apskundžiamas ir teismas skundo nepatenkina, – ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo. Nesumokėtos baudos išieškomos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

2. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimas yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimas gali būti pateikiamas vykdyti ne vėliau kaip per trejus metus nuo jo priėmimo dienos. Šis terminas pratęsiamas tiek, kokiam laikui teismo sprendimu buvo sustabdytas Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos nutarimo skirti baudą vykdymas.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ir institucijų vadovai iki 2020 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda